DOMSTOLENS BESLUT (sjätte avdelningen)
den 30 april 1998 *

I de förenade målen C-128/97 och C-137/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i de vid den nationella domstolen anhängiga brottmålen mot

Italia Testa (C-128/97)

och

Mario Modesti (C-137/97),

i närvaro av

Società Italiana degli Autori ed Editori,

angående tolkningen av artiklarna 30, 36, 85 och 86 i EG-fördraget beträffande en nationell lagstiftning om förvaltning av upphovsrätter,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden H. Ragnemalm samt domarna G. F. Mancini, P. J. G. Kapteyn (referent), G. Hirsch och M. Ioannou,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

1 Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, har genom beslut av den 5 och den 19 februari 1997, vilka inkom till domstolen den 11 respektive den 28 mars samma år, med stöd av artikel 177 i EG-fördraget ställt två frågor om tolkningen av artiklarna 30, 36, 85 och 86 i samma fördrag beträffande en nationell lagstiftning om förvaltning av upphovsrätter.

2 Besluten har fattats i två brottmål mot dels Italia Testa (mål C-128/97), som är ansvarigt för en radiostation, dels Mario Modesti (mål C-137/97), ägare av en radiostation, i vilka dessa åtalats för att olovligen ha sänt musikaliska verk och mångfaldigat magnetband och skivor.

3 Handläggningen av de båda målen har redan föranlett Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, att ställa tre tolkningsfrågor till domstolen, vilka var föremål för domstolens beslut av den 25 juni 1996 i mål C-101/96, Italia Testa (REG 1996, s. I-3081) och av den 19 juli 1996 i mål C-191/96, Modesti (REG 1996, s. I-3937).

4 I de ovannämnda målen hade den nationella domstolen, som ansåg att det i de mål den hade att avgöra uppkom frågor om tolkningen av bestämmelser i EG-fördraget, ställt följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1. Kan den nationella lagstiftning som ger SIAE [italiensk förening för upphovsmän och utgivare] ensamrätt till förvaltning av upphovsrätter hindra eller begränsa import eller export av ljudupptagningar som lagligen har släppts ut på marknaden i en annan stat?

2. Har SIAE, inom ramen för den gemensamma marknaden, som utmärks av fri rörlighet för varor och fritt tillhandahållande av tjänster, alltid och under alla omständigheter rätt att i upphovsmännens namn infordra avgifter och därvid åberopa straffrättsligt skydd för att dess krav skall uppfyllas då den rätten utövas?

3. Är de nationella bestämmelser och den rättspraxis som SIAE åberopar i sitt enskilda anspråk av sådan art att de, i förhållande till övriga medlemsstater i Europeiska unionen, utgör en godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av de handelsflöden till och från Italien som är förknippade med att upphovsrätter utnyttjas kommersiellt?"

5 I besluten i de ovannämnda målen Italia Testa och Mario Modesti erinrade domstolen om att det krävs att den nationella domstolen klargör den faktiska och rättsliga bakgrunden till de frågor som ställs, eller att den åtminstone förklarar de faktiska omständigheter som ligger till grund för dessa frågor, eftersom det är nödvändigt att komma fram till en tolkning av gemenskapsrätten som är användbar för den nationella domstolen (se bland annat dom av den 26 januari 1993 i de förenade målen C-320/90, C-321/90 och C-322/90, Telemarsicabruzzo m. fl., REG 1993, s. I-393, punkt 6, svensk specialutgåva, häfte 14, beslut av den 19 mars 1993 i mål C-157/92, Banchero, REG 1993, s. I-1085, punkt 4, av den 23 mars 1995 i mål C-458/93, Saddik, REG 1995, s. I-511, punkt 12, av den 7 april 1995 i mål C-167/94, Grau Gomis m. fl., REG 1995, s I-1023, punkt 8, av den 21 december 1995 i mål C-307/95, Max Mara, REG 1995, s. I-5083, punkt 6, och av den 20 mars 1996 i mål C-2/96, Sunino och Data, REG 1996, s. I-1543, punkt 4).

6 Domstolen har vidare understrukit att den information och de frågor som ställts i begäran om förhandsavgörande inte bara skall göra det möjligt för domstolen att lämna användbara svar utan också ge såväl medlemsstaternas regeringar som övriga berörda möjlighet att avge yttranden i enlighet med artikel 20 i stadgan för Europeiska gemenskapernas domstol (beslut i det ovannämnda målet Sunino och Data, punkt 5). Det åligger domstolen att se till att denna möjlighet finns, eftersom det enligt den ovan angivna bestämmelsen endast är begäran om förhandsavgörande som de berörda skall underrättas om (dom av den 1 april 1982 i de förenade målen 141/81, 142/81 och 143/81, Holdijk m. fl., REG 1982, s. 1299, punkt 6, svensk specialutgåva, häfte 6, beslut i de ovannämnda målen Saddik, punkt 13, Grau Gomis m. fl., punkt 10, Max Mara, punkt 8, och Sunino och Data, punkt 5).

7 I de mål den hade att avgöra fastslog domstolen att besluten om hänskjutande inte innehöll tillräckliga uppgifter om de faktiska och rättsliga sammanhangen. Den nationella domstolen hade endast lämnat uppgifter om de straffbara överträdelserna av italiensk upphovsrättslagstiftning som en person med ansvar för en radiostation påstods ha gjort sig skyldig till och om den fråga som uppkommit i samband härmed, huruvida det är förenligt med gemenskapsrätten att ett bolag i monopolställning, med ensamrätt att förvalta sådana rättigheter och med tillstånd att infordra avgifter, åtnjuter visst skydd i straffrättsligt hänseende. Dessutom innehåller begäran om förhandsavgörande varken tillräckliga upplysningar om de faktiska omständigheterna i målet och de italienska bestämmelserna eller en närmare angivelse av skälen för att den nationella domstolen ställer frågor om tolkningen av gemenskapsrätten och anser det nödvändigt att inge en begäran om förhandsavgörande till domstolen.

8 I de aktuella målen har den nationella domstolen ställt två tolkningsfrågor som är identiska med den första och den andra frågan i mål C-101/96 och C-191/96.

9 I besluten om hänskjutande uppgav den nationella domstolen att Italia Testa och Mario Modesti är åtalade vid Pretura dels för att ha sänt musikaliska verk av såväl italienska som utländska kompositörer utan att ha vare sig föreskrivna tillstånd eller koncessioner, och för att på så sätt ha åsidosatt artikel 171 B i lag nr 633 av den 22 april 1941 (nedan kallad lag nr 633/41) genom vilken skyddet för upphovs-

mäns och utgivares rättigheter samordnas, vilket också gäller SIAE som har ensamrätt att förvalta upphovsrätterna i landet, dels för att olovligen och i vinstsyfte, i strid med artikel 1 i lag nr 406/81 av den 29 juli 1981 (nedan kallad lag nr 406/81), ha mångfaldigat skivor, magnetband och liknande med musikaliska verk. Enligt den nationella domstolen förefaller de åtalade ha handlat i strid med bestämmelserna i artikel 171 B i lag nr 633/41.

10 Den nationella domstolen undrar om dessa bestämmelser står i strid med artiklarna 30, 36, 85 och 86 i fördraget genom att de medverkar till att ett rättsligt monopol upprätthålls, vilket kan leda till en begränsning av möjligheterna att i ekonomiskt hänseende utnyttja de ljudupptagningar som släppts ut på marknaden i en annan medlemsstat. Även om artiklarna 30 och 36 inte utgör hinder för en nationell lagstiftning som ger upphovsmannen möjlighet att kräva att verken inte skall bringas i omsättning utan hans tillstånd, är det inte desto mindre så, att det i förevarande fall är SIAE och inte upphovsmannen som beslutar om att utfärda eller vägra tillstånd, och upphovsmannen har ingen kännedom om eller möjlighet att kontrollera dess beslut.

11 Den nationella domstolen anser vidare att det skydd som SIAE givits för att skydda sin ensamrätt att infordra upphovsrättsavgifter framstår som en konstruktion som försvårar allt utnyttjande i ekonomiskt hänseende av verk som är upphovsrättsligt skyddade på den italienska marknaden och således som en åtgärd med motsvarande verkan som en importtull och, därmed, ett förfarande som är förbjudet enligt artiklarna 85 och 86 i fördraget.

12 Det skall trots det konstateras att de aktuella besluten om hänskjutande ändå inte innehåller tillräckliga uppgifter för att uppfylla de krav som återgivits ovan.

13 För det första har den nationella domstolen inte givit tillräckligt detaljerade upplysningar om den italienska lagstiftning som ligger till grund för frågorna. Den har inledningsvis inte angivit vad bestämmelserna i artikel 171 B i lag nr 633/41 och artikel 1 i lag nr 406/81 innebär i fråga om upphovsrättsskydd. Vidare har den endast beskrivit den ensamrätt som SIAE givits att förvalta upphovsrätterna och det tillstånd den givits att infordra avgifter alltmedan den åtnjuter visst skydd i straffrättsligt hänseende, utan att ange vilka nationella bestämmelser som föreskriver denna rätt och detta tillstånd och utan att beskriva deras innehåll närmare. Avslutningsvis innehåller besluten om hänskjutande inte tillräckligt med omständigheter rörande medlemmarna i SIAE och dess sammansättning, dess uppdrag och det sätt den genomför detta på. Det saknas särskilt uppgifter om huruvida SIAE:s ensamrätt att förvalta upphovsrätter även omfattar musikaliska verk som skyddas av upphovsrätter som innehas av medlemmar i sammanslutningar för förvaltning av upphovsrätter i andra medlemsstater.

14 För det andra har den nationella domstolen inte närmare angivit skälen för att den ställt frågor om huruvida artiklarna 30, 36, 85 och 86 i fördraget är förenliga med det monopol som innehas av SIAE, som har ensamrätt att förvalta dessa rätter och tillstånd att infordra avgifter alltmedan den åtnjuter ett visst skydd i straffrättsligt hänseende. Den nationella domstolen har särskilt underlåtit att förklara vilken inverkan SIAE:s ensamrätt skulle ha på möjligheterna för de i Italien etablerade användarna av inspelade musikaliska verk att hos sammanslutningar för förvaltning av upphovsrätter i andra medlemsstater direkt få tillgång till deras repertoar av musikaliska verk och på importen till Italien av ljudupptagningar av dessa verk.

15 För det tredje har den nationella domstolen inte angivit skälen för att den anser att ett svar på dessa frågor är nödvändigt för att avgöra tvisten.

16 Det skall erinras om att åtalen i de nationella målen är grundade på en överträdelse av artikel 171 B i lag nr 633/41 och artikel 1 i lag nr 406/81. I den mån det framgår att dessa bestämmelser i huvudsak enbart avser ett förbud för varje person att utan

tillstånd kommersiellt utnyttja andras upphovsrätter och därtill knutna rättigheter och det är ostridigt att Italia Testa och Mario Modesti har överträtt förbudet, ankommer det på den nationella domstolen att fastslå att SIAE:s ensamrätt att förvalta upphovsrätter och dess befogenhet att infordra avgifter eventuellt inte är förenligt med gemenskapsrätten och att detta kan få konsekvenser för talan mot de ovannämnda åtalade.

17 Det är enbart för det fall den inverkar på avgörandet av brottmålen som den begärda tolkningen av gemenskapsrätten motsvarar ett objektivt behov för den nationella domstolens avgörande. Om något sådant behov inte föreligger är domstolen enligt fast rättspraxis (dom av den 9 oktober 1997 i mål C-291/96, Grado och Bashir, REG 1997, s. I-5531, punkterna 16 och 17, och beslut av den 16 maj 1994 i mål C-428/93, Monin Automobiles, REG 1994, s. I-1707, punkterna 15 och 16, svensk specialutgåva, häfte 14) inte behörig att besvara de frågor som ställts av Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli.

18 Av det ovan anförda följer att den nationella domstolens begäran om förhandsavgörande med stöd av artiklarna 92 och 103.1 i rättegångsreglerna skall avvisas.

Rättegångskostnader

19 De kostnader som har förorsakats den italienska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder fattar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

följande beslut:

Begäran om förhandsavgörande som Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, har framställt i beslut av den 5 februari och den 19 februari 1997 avvisas.

Luxemburg den 30 april 1998

R. Grass

Justitiesekreterare

H. Ragnemalm

Ordförande på sjätte avdelningen